

JUDr. PAVEL BLAŽEK, Ph.D.

MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

V Praze dne 25.6.2013

Čj. 276/2013-OD-SPZ/2

Nejvyšší soud ČR
Burešova 20

657 37 Brno

Věc: obviněná E. D. – stížnost pro porušení zákona

Příloha: trestní spis Okresního soudu v Mostě sp.zn. 6 T 144/2010

Podle § 266 odst. 1 trestního řádu podávám ve prospěch obviněné E. D.

stížnost pro porušení zákona

proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 14.3.2013 č.j. 7 To 127/2013-95, jímž byla podle § 148 odst. 1 písm. c) trestního řádu zamítnuta stížnost státní zástupkyně Okresního státního zastupitelství v Mostě do usnesení Okresního soudu v Mostě ze dne 25.1.2013 č.j. 6 T 144/2010 – 90, kterým bylo podle § 368 trestního řádu rozhodnuto, že obviněná je účastna amnestie prezidenta republiky ze dne 1.1.2013.

Trestním příkazem Okresního soudu v Mostě ze dne 18.8.2010 č.j. 6 T 144/2010-76 byla obviněná uznána vinnou přečinem zanedbání povinné výživy dle § 196 odst. 1 trestního zákoníku, kterého se dopustila tím, že v době od měsíce července 2003 do května 2010 v Mostě ani jinde – ač mohla – ničím nepřispěla na výživu své dcery E. Š., ačkoli se jednalo o její povinnost podle zákona o rodině a podle rozsudku okresního soudu v Mostě ze dne 20.5.2003, sp.zn. 19 P 507/97, kterým jí bylo stanoveno výživné ve výši 100,- Kč měsíčně, splatné vždy do každého 15. dne v měsíci předem České republiky – Úřadu práce v Kolíně, celkem tak za předmětné období dluží na výživném částku 8.300,- Kč.

Za tento trestný čin byla podle § 196 odst. 1 trestního zákoníku odsouzena k trestu odnětí svobody v trvání 5 měsíců, jehož výkon jí byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 trestního zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 2 let. Podle § 82 odst. 2 trestního zákoníku byla obviněné uložena povinnost, aby výživné platila řádně a včas podle svých možností a schopností a aby dlužné výživné uhradila v průběhu zkušební doby.

Trestní příkaz nabyl právní moci dne 14.9.2010.

Aniž Okresní soud v Chomutově zkoumal, zda obviněná E. D. ve zkušební době, která vypršela dnem 14.9.2012, všechny podmínky a omezení vyplývající pro ni z odsuzujícího trestního příkazu splnila, rozhodl dne 25.1.2013 pod č.j. 6 T 144/2010-90 podle § 368 trestního řádu usnesením o tom, že je obviněná E. D. účastna amnestie prezidenta republiky ze dne 1.1.2013, a podmíněně odložený trest odnětí svobody jí podle čl. IV odst. 1 písm. b) rozhodnutí prezidenta o této amnestii prominul s tím, že se na ni hledí, jakoby nebyla odsouzena.

Včas podanou stížnost státní zástupkyně Okresního státního zastupitelství v Mostě proti tomuto usnesení Krajský soud v Ústí nad Labem jako nedůvodnou zamítl podle § 148 odst. 1 písm. c) trestního řádu svým usnesením ze dne 14.3.2013 č.j. 7 To 127/2013-95. Z odůvodnění rozhodnutí stížnostního soudu je zřejmé, že ač si byl vědom právního názoru, vyjádřeného v rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 30.10.1975 (publ. pod č. R 48/1976 tr. Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek), nerespektoval jej a rozhodl odlišně s ohledem na aktuální znění § 2 odst. 4 trestního řádu.

Zmíněné rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR bylo ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek uveřejněno s následující anotací:

„Rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii, jímž se tresty podmíněně odložené promíjejí s účinkem, že se dnem tohoto rozhodnutí na odsouzeného hledí, jako by nebyl odsouzen, brání soudu, aby teprve po uplynutí zkušební doby, k němuž by došlo až po vyhlášení amnestie, rozhodoval o tom, že se podmíněně odsouzený ve zkušební době osvědčil.

Pouze v případě, v němž by odsouzenému uplynula zkušební doba ještě před vyhlášením takového rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii, byl by soud povinen provést šetření o tom, zda se podmíněně odsouzený ve zkušební době osvědčil či nikoliv. V takovém případě by použití amnestie přicházelo v úvahu jen tehdy, jestliže by soud došel k závěru, že se podmíněně odsouzený neosvědčil.“

Poukazuje-li krajský soud ve svém rozhodnutí ze dne 14.3.2013, že event. další zjišťování a zajišťování informací o osobě obviněné by vedlo k její negativní stigmatizaci a šlo by o nepřipustný zásah do jejího života a tím k porušení zásady přiměřenosti zakotvené v § 2 odst. 4 trestního řádu, je třeba takové obavy považovat za nepatřičné. Zmíněné ustanovení mj. limituje orgány činné v trestním řízení v tom směru, že do práv a svobod zaručených Listinou základních práv a svobod a mezinárodními smlouvami o lidských právech a základních svobodách, jimiž je Česká republika vázána, lze při provádění úkonů trestního řízení zasahovat jen v odůvodněných případech na základě zákona a v nezbytné míře pro zajištění účelu trestního řízení. I krajským soudem zmíněná zásada přiměřenosti se ovšem nese ruku v ruce se zásadou oficiality kodifikované v témže zákonném ustanovení, podle níž, nestanoví-li zákon něco jiného, postupují orgány činné v trestním řízení z úřední povinnosti. Pokud jde konkrétně o rozhodování o tom, zda se odsouzený ve zkušební době podmíněně odsouzení osvědčil či nikoli (§ 83 trestního zákoníku, § 330 trestního řádu), platí, že jestliže podmíněně odsouzený vedl ve zkušební době řádný život a vyhověl uloženým podmínkám, vysloví soud, že se osvědčil; jinak rozhodne, a to popřípadě již během zkušební doby, že se trest vykoná. Zákon dále stanoví podmínky pro výjimečné rozhodnutí o tom, že soud ponechá podmíněně odsouzení v platnosti. Neučinil-li pak soud do jednoho roku od uplynutí zkušební doby rozhodnutí, že se podmíněně odsouzený ve zkušební době osvědčil, že se trest vykoná, anebo o ponechání podmíněně odsouzení v platnosti, aniž na tom měl podmíněně odsouzený vinu, má se za to, že se podmíněně odsouzený osvědčil. V konkrétním případě obviněné E. D. vypršela zkušební doba dnem 14.9.2012 a jak je z trestního spisu zřejmé, soud po jejím vypršení počal shromažďovat informace pro rozhodnutí o tom, zda se obviněná ve zkušební době podmíněně odsouzení osvědčila či nikoli. Ke

dni 1.1.2013 nebyly tyto informace úplné, neboť do té doby nebylo žádným způsobem zkoumáno a ověřeno, zda obviněná během zkušební doby dodržela povinnosti, které jí byly v odsuzujícím trestním příkazu uloženy podle § 82 odst. 2 trestního zákoníku. Protože však k právní skutečnosti, spočívající ve skončení zkušební doby podmíněného odsouzení, došlo dříve, než byla vyhlášena dne 1.1.2013 amnestie prezidenta republiky, přicházelo i časově logicky v úvahu nejprve zkoumání, zda obviněná E. D. splnila podmínky lhůty podmíněného odsouzení. Aniž tak okresní soud učinil, deklaroval svým usnesením ze dne 25.1.2013, že na obviněnou dopadá dobrodiní agraciační části amnestijního rozhodnutí prezidenta republiky, a to i pro případ, že obviněná E. D. podmínky podmíněného odsouzení splnila a splňovala podmínky pro rozhodnutí o tom, že se osvědčila a že na ni bude pohlíženo, jako by odsouzena nebyla, z jejího vlastního přičinění. Pokud nadále zbývalo zkoumat, zda dodržela své povinnosti uložené jí v odsuzujícím trestním příkazu podle § 82 odst. 2 trestního zákoníku a za tím účelem opatřovat důkazy, bezpochyby by nedošlo k porušení zásady přiměřenosti (zdrženlivosti), když by šlo o opatřování podkladů nezbytných pro rozhodnutí podle zákona. Na tuto povinnost ovšem okresní soud vydáním svého rozhodnutí ze dne 25.1.2013 o účasti obviněné na amnestii rezignoval a bez dalšího, přinejmenším předčasně, postupoval podle § 368 trestního řádu. Zcela zřejmě mají zde své místo i úvahy o tom, které z obou rozhodnutí je pro odsouzenou osobu příznivější a z určitého úhlu pohledu je třeba za příznivější považovat rozhodnutí o osvědčení se ve lhůtě podmíněného odsouzení. V každém případě je třeba odmítnout, že jde o úvahu spekulativní, jak ve svém rozhodnutí konstatuje krajský soud. Je totiž bezesporu rozdíl v tom, zda se na odsouzeného hledí jakoby nebyl odsouzen proto, že splnil veškeré podmínky a omezení uložená mu v odsuzujícím rozsudku a tím deklaroval naplnění výchovného působení podmíněně odloženého trestu odnětí svobody, anebo pouze z toho důvodu, že mu bez ohledu na jeho chování v průběhu zkušební doby uložený trest prominul prezident republiky, uživ svého ústavního práva udílet amnestii.

V dané trestní věci je vzhledem k tomu, že rozhodnutí soudu o účasti obviněné E. D. na amnestii z 1.1.2013 vůbec nepředcházelo zkoumání toho, zda byly či nebyly dodrženy podmínky a omezení uložené jí trestním příkazem Okresního soudu v Mostě ze dne 18.8.2010 č.j. 6 T 144/2010-76, na místě závěr, že usnesení podle § 368 trestního řádu ze dne 25.1.2013 č.j. 6 T 144/2010-90 bylo vydáno předčasně.

V neprospěch obviněné tak byl okresním soudem porušen zákon v ustanovení § 368 trestního řádu a krajským soudem, který nedostál své přezkumné povinnosti, v ustanoveních § 147 odst. 1 a § 148 odst. 1 písm. c) tr. řádu.

Navrhuji proto, aby Nejvyšší soud České republiky:

1. podle § 268 odst. 2 trestního řádu vyslovil, že usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 14.3.2013 č.j. 7 To 127/2013-95 byl porušen zákon v ustanoveních § 147 odst. 1 a § 148 odst. 1 písm. c) trestního řádu a v řízení předcházejícím usnesením Okresního soudu v Mostě ze dne 25.1.2013 č.j. 6 T 144/2010-90 v ustanovení § 368 trestního řádu v neprospěch obviněné E. D.,
2. podle § 269 odst. 2 trestního řádu napadená usnesení v celém rozsahu zrušil, jakož i všechna další rozhodnutí na ně obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,
3. dále postupoval podle § 270 odst. 1 trestního řádu a Okresnímu soudu v Mostě přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší soud rozhodl pod sp. zn.: [11 Tz 43/2013](#)